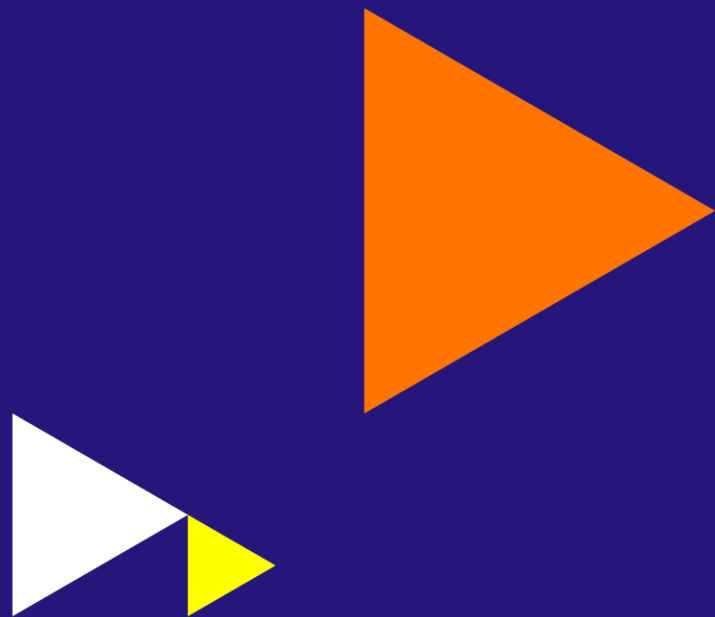

De studeercrisis

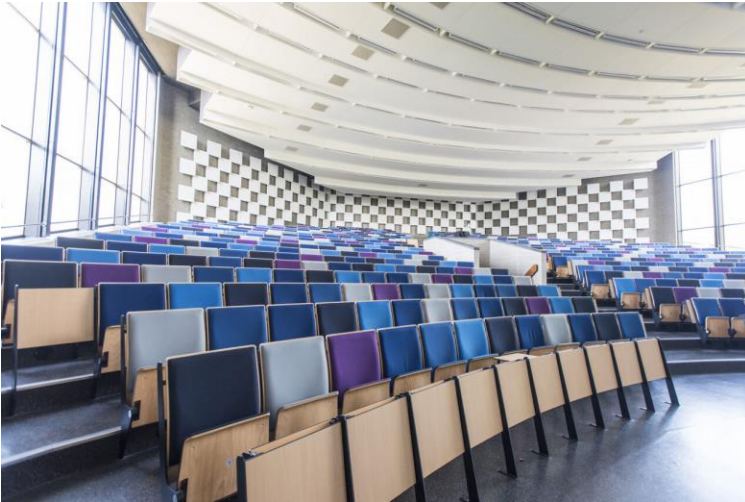
Naam: Dr. Izaak Dekker

Datum: 11-04-2026

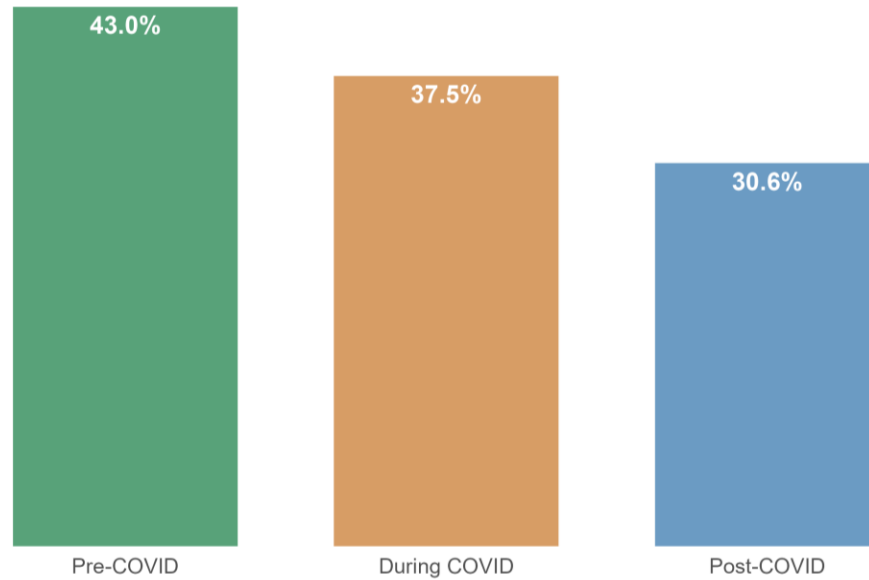
Drie aannames

1. Studenten komen naar colleges
2. Studenten doen aan zelfstudie buiten de colleges om
3. We kunnen betrouwbaar toetsen wat studenten hebben geleerd

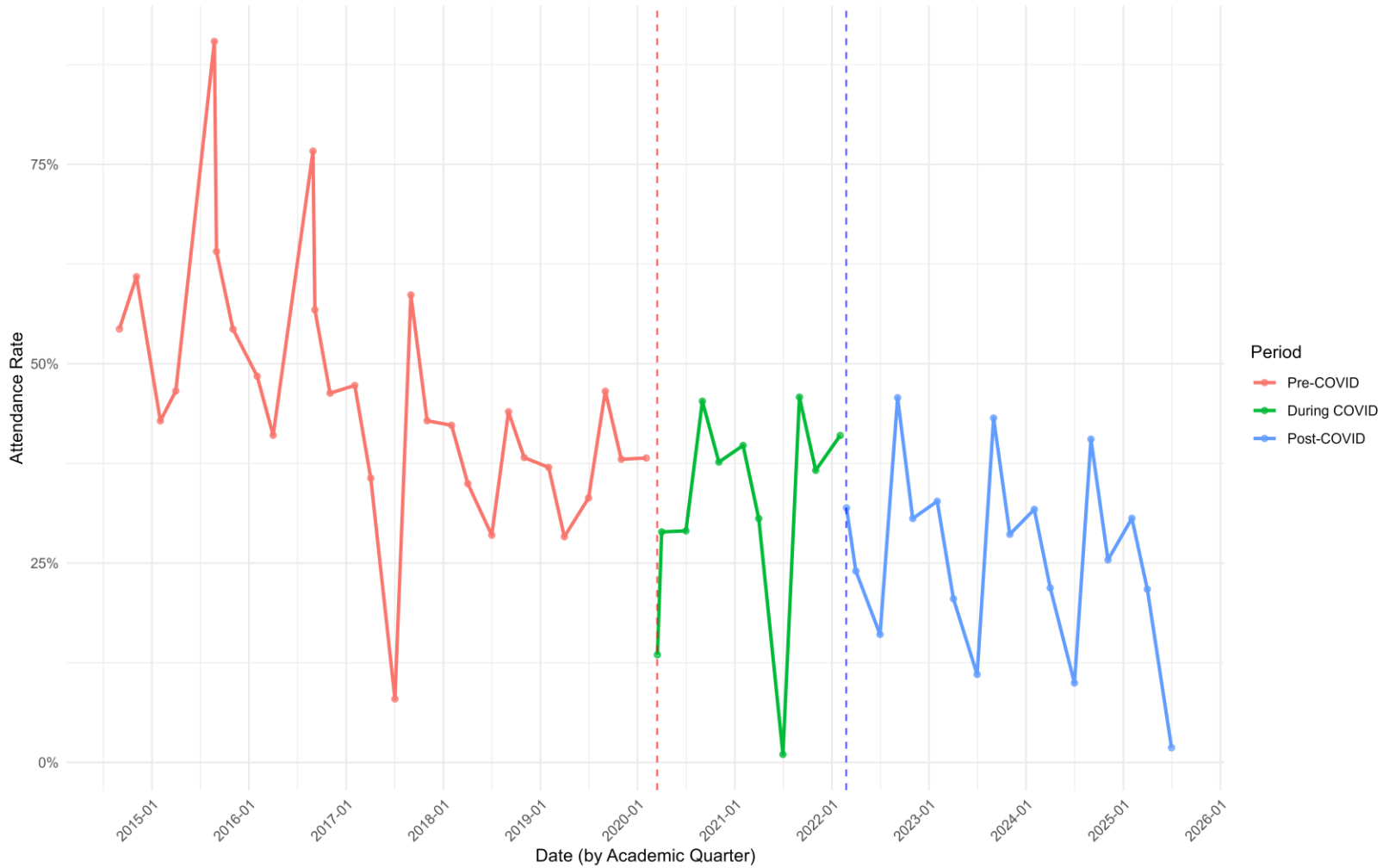
Aanname 1: Aanwezigheid

- Aanwezigheid keldert sinds Lockdowns (Dekker & Theelen, 2025);
- Aanwezigheid is sterkste voorspeller studiesucces (Credé et al., 2010; Moores et al., 2019);
- Formatief toetsen, blended learning, challenge-based learning etc. zijn afhankelijk van aanwezigheid.

Academic Quarterly Attendance Rates Over Time
Red line: COVID start (Mar 2020), Blue line: COVID end (Mar 2022)

Aanname 2: Zelfstudie

- Studenten besteden steeds minder tijd aan hun studie (DUO, 2026)
- Studenten bereiden zich minder voor op de les en ervaren dit als onnodig (Manarin, 2019; Mason & Warmington, 2024);
- Als studenten lezen, dan meestal GenAI samenvattingen (Corbin & Walton, 2025);
- Veel opleidingen voer(d)en blended learning in > dit is sterk afhankelijk van aanwezigheid en lesvoorbereiding.

24%
< 20 uur

Antwoord	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
0-4	2%	1%	2%	1%	1%	1%	2%	0%	0%
5-9	3%	3%	3%	4%	2%	3%	4%	2%	1%
10-14	8%	8%	8%	8%	6%	6%	8%	3%	4%
15-19	11%	11%	10%	10%	9%	9%	9%	5%	5%
20-24	14%	14%	14%	14%	11%	13%	13%	8%	10%
25-29	13%	13%	12%	12%	12%	13%	11%	9%	9%
30-34	13%	12%	13%	13%	14%	14%	14%	14%	13%
35-39	10%	10%	11%	11%	13%	12%	11%	12%	11%
40-44	11%	11%	11%	11%	13%	12%	12%	14%	14%
45-49	6%	6%	7%	6%	7%	7%	6%	9%	9%
50-54	4%	4%	5%	4%	5%	4%	4%	9%	8%
55-59	2%	2%	3%	3%	3%	2%	2%	5%	5%
60-64	1%	1%	2%	1%	2%	1%	2%	6%	5%
65-69	0%	1%	0%	1%	0%	1%	1%	2%	3%
70-74	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%
>= 75	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
N	7506	6653	2356	4185	4481	7324	7130	6356	4705
gemiddelde	29	28	32	32	33	31	31	39	39

10%
< 20 uur

-10 uur
= -25%

Deels door bijbanen te verklaren

Antwoord	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
0-4	22%	23%	25%	29%	30%	27%	31%	28%	31%
5-9	17%	18%	19%	18%	19%	20%	17%	20%	21%
10-14	16%	17%	19%	16%	16%	17%	16%	21%	18%
15-19	16%	15%	15%	14%	12%	14%	11%	12%	10%
20-24	13%	12%	9%	10%	9%	9%	10%	10%	8%
25-29	5%	5%	4%	4%	4%	4%	3%	2%	2%
30-34	6%	6%	6%	5%	5%	5%	6%	4%	4%
35-39	3%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	2%
40-44	2%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	2%	3%
45-49	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
N	7506	6653	2356	4185	4481	7324	7130	6371	4707
gemiddelde	15	16	12	11	12	12	12	11	10

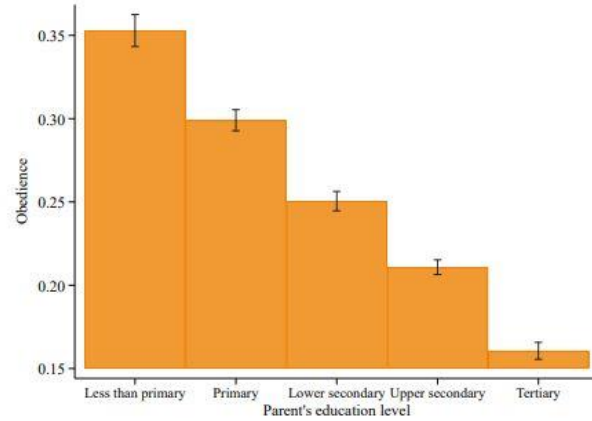
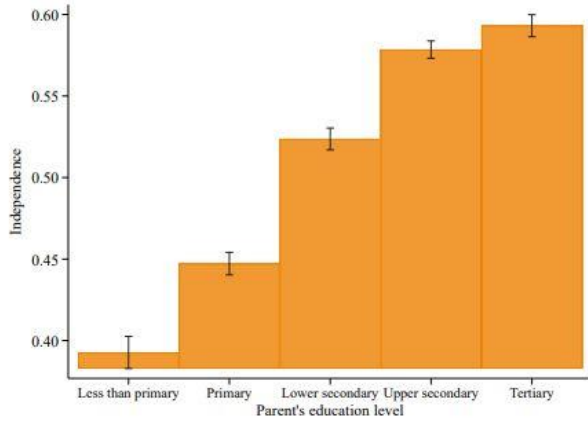
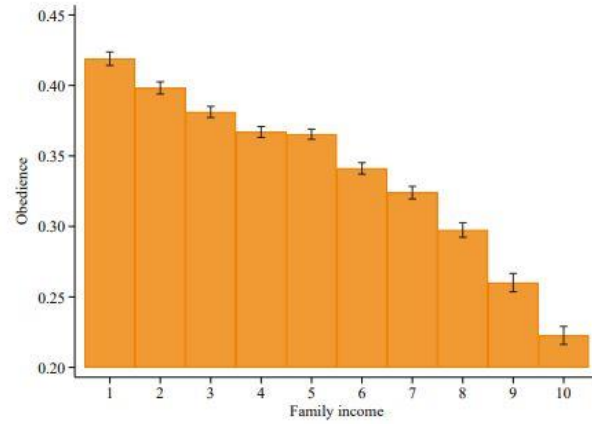
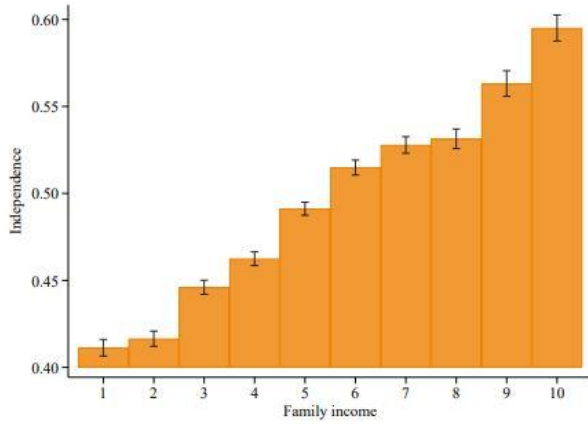
Flexibilisering stimuleert het

- Ayn Rand: school zou zich op individuen in plaats van groepen moeten richten;
- Alle collectieve vormen van organisatie in de school belemmeren individuele excellentie;
- Onderwijsinstellingen trekken studenten door flexibeler te zijn dan de concurrentie;
- Leidt echter niet tot hogere prestaties van individuen en ondermijnt publieke doelstellingen van onderwijs.

Creating Tomorrow

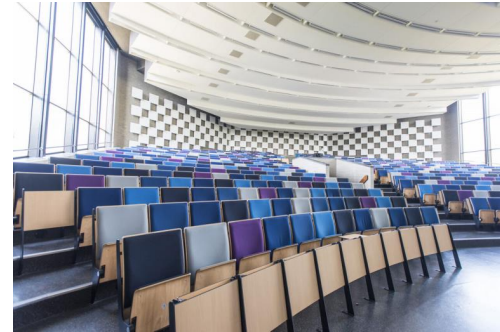
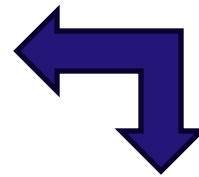
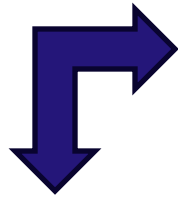

Aanname 3: Toetsing

- De overgrote meerderheid van studenten gebruikt genAI (Ling et al., 2025);
- Ook voor toetsing en fraude (Newton, 2025);
- Docenten kunnen werk van genAI en studenten niet onderscheiden (Fleckenstein et al., 2024);
- Gebruiken van genAI maakt dat studenten zelfstudie vaker uitstellen (Abbas et al., 2024);
- Toetsdeskundige adviseren meer op proces te beoordelen en minder product: vereist aanwezigheid

Interactie

**“Een diploma vol met leugens
waarop staat dat je volwassen bent”
- Stef Bos**

Wat betekent dit voor toetsontwerp?

Twée principes verenigen

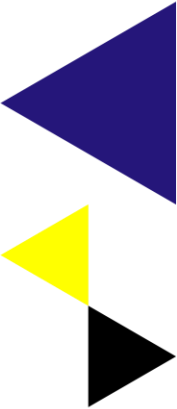

Principe 1

Betrouwbare oordelen
vormen over wat studenten
kunnen

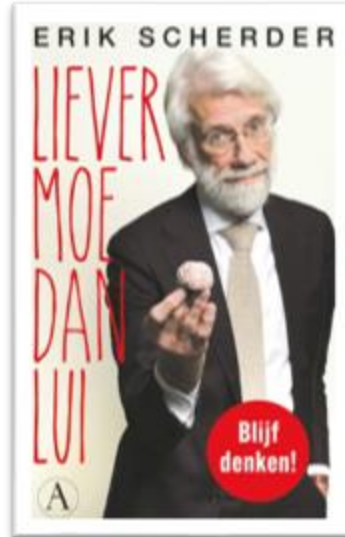
Principe 2

Studenten voorbereiden
om actief en ethisch
verantwoord te
functioneren in een wereld
vol genAI

1. Intrinsieke cogn. belasting

2. Evaluatief oordelen

- Evaluatie vereist domein kennis, deliberate practice, exemplars, feedback;
- Domeinkennis leidt tot meer kritisch gebruik > Mattheus effect;
- Toeschrijvingsfouten.

3. Zicht op leerproces in de les

ASSESSMENT & EVALUATION IN HIGHER EDUCATION
2025, VOL. 50, NO. 7, 1087–1097
<https://doi.org/10.1080/02602938.2025.2503964>

 Routledge
Taylor & Francis Group

 OPEN ACCESS

 Check for updates

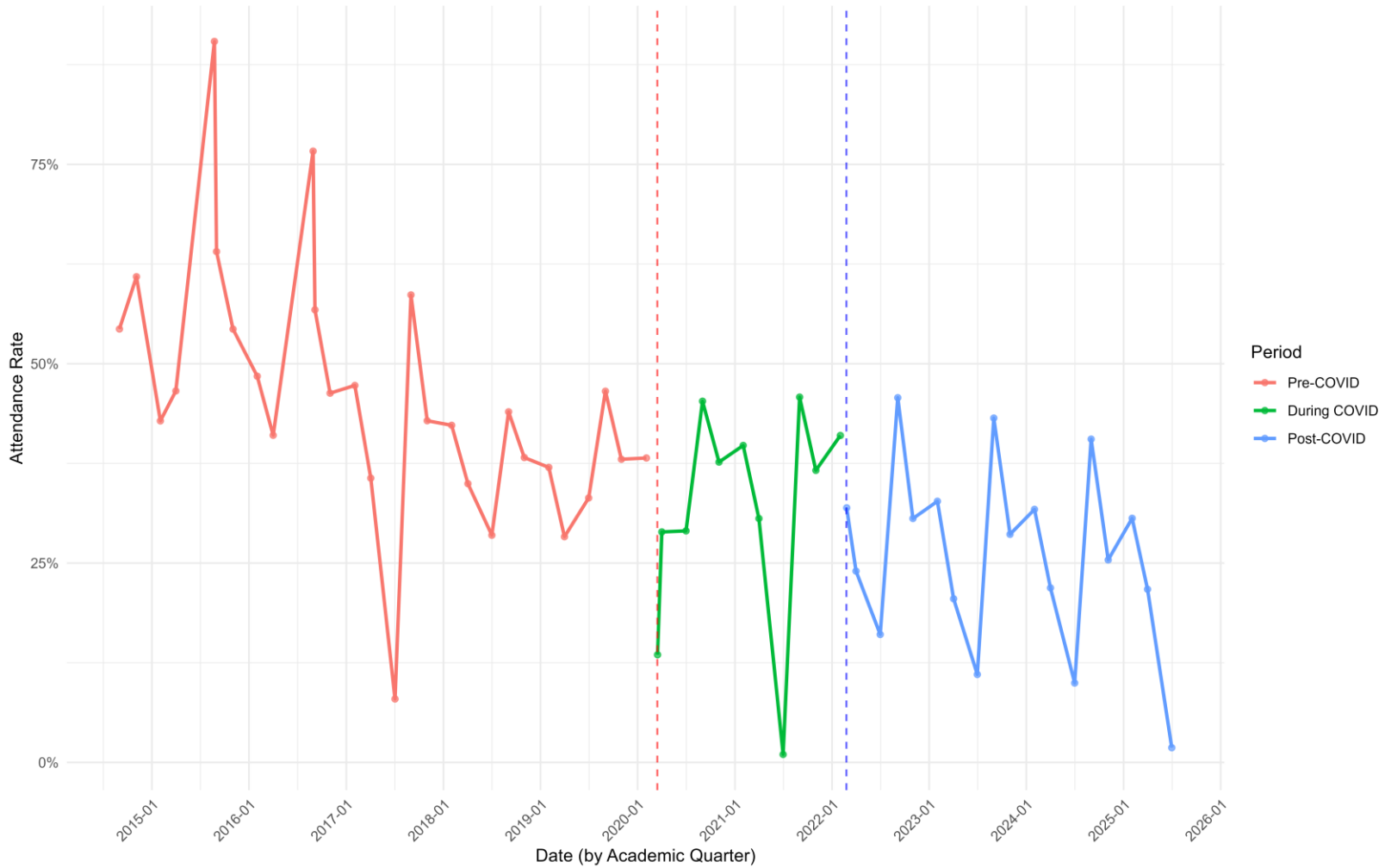
Talk is cheap: why structural assessment changes are needed for a time of GenAI

Thomas Corbin^a , Phillip Dawson^a and Danny Liu^b

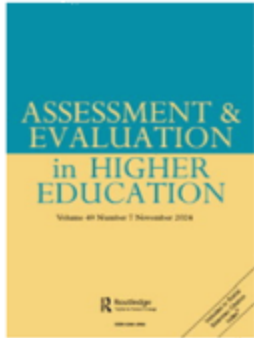
^aCentre for Research in Assessment and Digital Learning (CRADLE), Deakin University, Melbourne, Australia;

^bDVC Education Portfolio, The University of Sydney, Sydney, Australia

Academic Quarterly Attendance Rates Over Time
Red line: COVID start (Mar 2020), Blue line: COVID end (Mar 2022)

4. Fraude voorkomen, validiteit waarborgen

Assessment & Evaluation in Higher Education

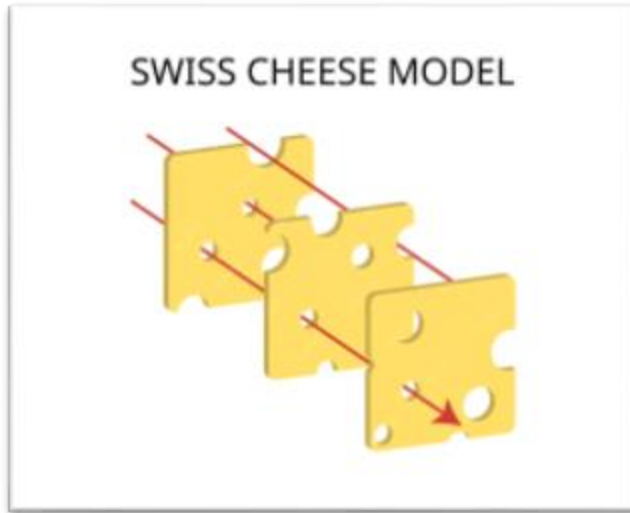

ISSN: 0260-2938 (Print) 1469-297X (Online) Journal homepage: www.tandfonline.com/journals/caeh20

Validity matters more than cheating

Phillip Dawson, Margaret Bearman, Mollie Dollinger & David Boud

5. Gevarieerd toetsprogramma

- Kijk naar het complete toetsplan
- Spreid de risico's
- Vervang niet alles met mondelinge examens
- Denk telkens aan de validiteit voor het beroep

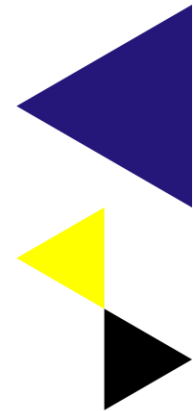
6. Strategische splitsing (2 sporen)

- Spoor 1 en 2
- Wanneer moeten studenten laten zien dat ze X zonder AI kunnen?
- Strategische keuzes op teamniveau

7. Professionele ontwikkeling

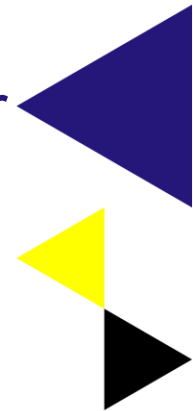
- Wicked problem
- Oplossingen vereisen skills die alleen team bezit
- AI literacy
- Ethische dialoog
- Modelleren van verantwoordelijk gebruik

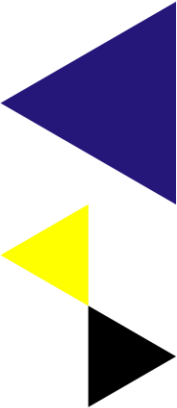
Wat is er politiek nodig?

- Meer kritiek op obsessie met flexibilisering bij het Ministerie en HO instellingen;
- Kritisch zijn over beloftes van EdTech over leerwinst door personalisering;
- Aanpassing van de Wet hoger onderwijs en wetenschap zodat aanwezigheid een vereiste kan worden.

Referenties

- Abbas, M., Jam, F. A., & Khan, T. I. (2024). Is it harmful or helpful? Examining the causes and consequences of generative AI usage among university students. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 21(1), 10. <https://doi.org/10.1186/s41239-024-00444-7>
- Baron, N. S., & Mangen, A. (2021). Doing the reading: The decline of long long-form reading in higher education. *Poetics Today*, 42(2), 253-279. <https://doi.org/10.1215/03335372-8883248>
- Corbin, T., Bearman, M., Boud, D., & Dawson, P. (2025). The wicked problem of AI and assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/02602938.2025.2553340>
- Corbin, T. A., & Walton, J. (2025). The missing story of GenAI summarisers: A critical research agenda. *Higher Education Research & Development*, 1-14. <https://doi.org/10.1080/07294360.2025.2486185>
- Credé, M., Roch, S. G., & Kieszczynka, U. M. (2010). Class attendance in college: A meta-analytic review of the relationship of class attendance with grades and student characteristics. *Review of Educational Research*, 80(2), 272-295. <https://doi.org/10.3102/0034654310362998>
- Dekker, I., & Delnoij, L. E. C. (2026). Zeven lessen voor het AI-robuust maken van toetsing in het hoger onderwijs. *Thema Hoger Onderwijs*.
- Dekker, I., & Hermans, F. (2026). Why the user-friendliness of AI undermines education. *Philosophy & Technology*.
- Dekker, I., & Theelen, H. (2025). The vanishing classroom: Attendance trends in higher education. https://doi.org/10.35542/osf.io/bmnhp_v2
- DUO (2026). *Studentenmonitor hoger onderwijs*. [Studentenmonitor.nl](https://www.duo.nl)
- Fleckenstein, J., Meyer, J., Jansen, T., Keller, S. D., Köller, O., & Möller, J. (2024). Do teachers spot AI? Evaluating the detectability of AI-generated texts among student essays. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 6, 100209. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2024.100209>
- Lodge, J., Howard, S., Bearman, M., & Dawson, P. (2023). Assessment reform for the age of artificial intelligence. <https://www.teqsa.gov.au/sites/default/files/2023-09/assessment-reform-age-artificial-intelligence-discussion-paper.pdf>
- Moores, E., Birdi, G. K., & Higson, H. E. (2019). Determinants of university students' attendance. *Educational Research*, 61(4), 371-387. <https://doi.org/10.1080/00131881.2019.1660587>
- Swiderski, T., Fuller, S. C., & Bastian, K. C. (2025). Student-level attendance patterns across three post-pandemic years. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, <https://doi.org/10.3102/01623737251315715>
- Zuurmond, A. (2026). *Waarom maken we van scholen geen bedrijven?* Telos

Blijf verbonden

Izaak Dekker

Associate lector @ Hogeschool van
Amsterdam | Amsterdam University of Ap...

